

Štajerc" izhaja vsaki pelek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razumno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računni naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnstvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslojue števil 3

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubili

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastojni, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 14.

V Ptuju v nedeljo dne 7. aprila 1907.

VIII. letnik.

Papirnatte kandidature.

„Nur die allerdümmsten Kälber wählen sich den Metzger selber.“

Komedija, navadna plitva komedija je to, kar se vrši v sedanjem volilnem boju. Komedija, katere posledica bode seveda grozna žalost za ljudstvo... Prvi prizor te volilne komedije je bila ustanovitev papirnatte stranke g. pesnika „Fedorova“, po domače Vekoslava Spindlerja. Na papirju in v študentovski glavicu tega razžaljenega urednika celjske klepetulje se je porodila nova „narodna“ stranka, ki hoče zastopati in osrečiti kmete, delavce, obrtnike, uradnike, sploh vse „kar leze in gre.“ A na čelu te stranke korakajo — ne kmetje, ne delavci, ne obrtniki, marveč staroznani prvaški doktorji. Ta nova stranka je le poizkus, — dvojni poizkus: — prvaški odvetniki hočejo pokazati, da so „nekaj“, da niso „figa“, da niso le pohlevni „štifelpuceri“ kaplanokratije; drugič pa hočejo vdomačiti tudi na Štajerskem tisti čudoviti Tavčarjev „liberalizem“, ki umira na Kranjskem, ki nima življenske pravice, ker ni prav ničesar uspešnega proti nazadnjaštvu našega klerikalizma storil. In ta poizkus se je — to lahko že danes rečemo! — popolnoma ponesrečil. Že se brati nova „narodna“ stranka pri občinskih volitvah z najhujšimi klerikalci, že kaže svojo nadutost in nepoznanje razmer v divji gonji proti nemščini in nemški šoli. Sama se je obsodila mlada „narodna“ stranka in ljudstvo bode korakalo preko nje na dnevni red!

Drugi prizor: Tisti klerikalizem, ki je zaščitnik najpomembnejših cerkvenih in posvetnih veleposestev, ki sramoti vsak dan vero in znanost, ki je skušal tekoma stoletij poneumiti kmeta, — ta klerikalizem je iznašel nakrat svoje vroče „srce za kmeta“ in obesil si je plašč agrarnosti čez pleča in ustanovil slavnoznano „kmetško zvezo“. Pred par tedni so se ti „kmetje“ v kutah še zavzemali za „brata Srba“, s katerim stojimo Avstrijanci v živem colninskem boju, pred par tedni so glasovali ti čudoviti „kmetje“ Korošec e tutti quanti še za 5 milijonsko zvišanje duhovniških plač, — in zdaj nakrat so oblekli kmetške škornje, so vzeli motiko in koso na ramo in tulijo: Le vkup, le vkup... Res, okusna ni, ampak predrzna in nesramna je ta komedija.

Tretji prizor: Ko je bila splošna in ednaka volilna pravica sklenjena, objavil je „Mir“ solzati članek: „Pokopani!“ Rekel je, da so „pokopani“, da so „živi pokopani“ Korošci. In pisal je, da jih je pokopal klerikalni Slovenec dr. Šusteršič... Danes pa so zlezli ti „pokopani“ prvaki iz svojih „grobov“ in z ravno istim dr. Šusteršičom se bratijo pri eni časi vina in spavajo pod eno odejo... Pač komedija, nesramna in gnusna komedija!

In ti komedijanti so postavili svoje papirnatte kandidature. Pri izberi klerikalnih kandidatov se je pojavilo jasno dejstvo, da se ne gre gospodi za ljudski blagor, marveč le za — poslanke sedeže. Kaplan Korošec drži vajete v roki, — voz pa vlečejo dr. Povajle, dr. Benkovič, profesor Robič, parade-kmet Pišek in hofrat Ploj, — kdor ne vboga, temu prižvižga okoli

ušes bič kaplana Korošca. Svoj tilnik so pripognili ti možakarji v jarem kaplanokratije, kateri je cerkev in vera le politično sredstvo!... Korošec, — vladar! Tisti Korošec, ki je postal „doktor bogoslovja“ le po izredni škofovi milosti, ki je bil že opetovano obsojen zaradi nesramnega hujkanja in obrekovanja, ki je s politikom umazal svojo duhovniško kuto, ki je prelomil svojo moško besedo, — tisti Korošec, ki je vzrok neznosni gonji na Štajerskem, vzrok zlorabi cerkve, vzrok vsej hujskariji, — ta Korošec, ki je v dnu svojega srca sovražnik kmeta in ljudstva sploh, ta Korošec je vladar... In sledijo mu duševne ničle, ki znajo k večjemu farju roke lizati, kakor Roškar ali Pišek. Kaj bi ta dva junaka v zbornici dosegla? Ali znata usta odpreti? Ali imata političnih izkušenj? Ali sta vzor-gospodarja? Ah, vsega tega ne potrebuje klerikalni kandidat; — vbogati znata mladega kaplana in to jih napravi zmožna, biti voljena za poslanca. Kajti ko bi zakon ne zahteval, da se mora voliti ljudi, potem bi pokorni klerikalci volili Koroščevo kuto ali sosedovo metljo... Smešne so te papirnatte kandidature! Nesramna je je kandidatura hofrata Ploja v okrajju Ptuj-Ormuž. Vse kar je prav, — ali ko bi imel hofrat Ploj le iskrico moške časti v sebi, skril bi se že davno v najzadnejši kot svoje kočje. Ali se je Ploj opral Steinovih trditve? Stein mu je vendar očital, da je posilil nedoletnega otroka in do danes še ni ničesar dokazano, da bi bila ta trditev neopravičena! Vse kar je prav, — Ploj naj izgine iz političnega površja in nikdo se ne bode vtikal v zasebne njegove zadeve. Ali to ne gre, da bi človek s takim madežom stopal v javnost! Plojeva kandidatura dokazuje vso gnulobo klerikalne stranke...

In „narodovci“? Deloma so že razglasili svoje „Zählkandidatate“. Zanimivo je pri temu le eno: da kandidirajo ti gospodje m. dr. tudi trboveljskega župana Roša. Mi smo Rošu v tem listu in v nemških listih ter tudi na javnih shodih očitali gorostasne stvari. Povedali smo, da je kršil postave na najgrši način, da je zaščitnik šnopsarskih ubijalcev, da je nepošteno delal kot gostilničar, da je izdajal uradne tajnosti, da je uradno kot župan nesramno lagal, da opravlja javne službe le v svoj dobiček, da je hinavec do skrajnosti, — in Roš je držal jezik za zobmi! Zdaj pa hoče postati celo — državni poslanec...

V znamenju kaplanov, v znamenju duševnih ničel in v znamenju Ploj-Rošovih dvojčkov stoji prvaške kandidature. Na Koroškem pa so postavili slavnoznane Grafenauerja! Ta Grafenauer hoče nasprotovati možu, ki ga pozna cela dežela! Ali ni to komedija, plitva, gnusna komedija?!

Papirnatte kandidature se ne smejo obnesti! Žalostno bi bilo, ako bi zaupalo ljudstvo svojo usodo takim ljudem! In zato dramimo, budimo, delajmo, kajti dan odločitve se bliža! Naša bodočnost!

Politični pregled.

Deželni zbori so bili 23. in 27. p. m. zaključeni. V jeseni se nadaljuje zasedanje. Štajerski

deželni zbor je sklenil upeljavo tajne volitve pri občinskih volitvah.

Avstro-ogrška banka je bojna točka v pogodbi med našima državnima polovicoma. Ogrji zahtevajo zdaj, da plača Avstrija bančno skupnost. To je malo preveč. Ogrji imajo veliko večji dobiček od banke, kakor mi. Stanje menic (Wechsel) v avstrijskih filijalkah te banke je za 90 milijonov manjši nego v ogrskih; avstrijske filijalke imajo 181 milijonov, ogrske pa 264! In v kljub temu, da ima Ogrska veliko večji dobiček kakor mi, v kljub temu naj se mi za skupnost potegujemo in naj jo še plačamo. Proč s to zahtevo! Ločitev banke je nerazdružljiva od ločitve od Ogrske, zadnja pa je življenska potreba Avstrije.

Število kmetškega prebivalstva nazaduje, to nam dokazujejo številke. Leta 1880 je pripadalo čez 60% vsega prebivalstva kmetiji, l. 1890 le še čez 55%, in l. 1900 nekaj čez 52%. Vzrok temu je izseljevanje in odpotovanje kmetске mladine. Kmetški sinovi odhajajo v fabrike, ker je življenje kmeta vsled nesrečne politike vedno slabše. Tu naj bi država porabila svoje milijone, ne pa za kanone in zvišanje duhovniških plač!

Rumunska kmetška vojna. Celi teden so se boji nadaljevali. Kmetje so v nekaterih krajih kar zdijvali. Hiše, katere naj bi se zažgalo, so označili z rdečim križom, one ki naj bi se izropale pa z belim. Nekateri veleposestnike so na grozni način usmrtili. Kri je tekla v potokih. Zdaj poročajo listi, da so boji v splošnem z zmago vojaštine končali. Škoda, katero so boji povzročili, presega svoto 35 milijonov frankov. Kralj Karol je baje nevarno obelel. Od druge strani se pa poroča o zaroti proti kralju in vladi. Rumunska kmetška vojska je grozno znamenje, kam pride država, ki naloži vsa bremena kmetu in ga izroči izsesalcem.

Dopisi.

Iz Crešnic — Dramelj. „Štajerc“ je pri nesel, da se je župnik Franc Ogrizek, kar „bliskoma“ v novo faro Dramlje selil, a to pa zato, ker je trepetal, da mu vest očita, in je menda že slutil in uganil, da bi se Drameljčani njega pri knezoškofu branili ter znali s prošnjo doseči, ako je pa enkrat s pohištvo že tam, potem se ne da več predrugačiti. Zato vedite Drameljčani, četudi župnik pri občini nima ničesar opraviti, in pravi duhovnik po poklicu tega niti ne zahteva niti v tem izvoljen biti noče, ker mu le cerkev, učenost, molitev in bolnik na srcu leži, se vam bode vendar novi župnik Ogrizek za občinskega odbornika ponujal in vsiljeval in, če ga ne ubogate in ne sprejmete, bo sicer iz prižnice ropotalo, pa to nič ne de, če ga pa izvolite, potem bode te moralni plesati, kakor bode on „piskal“. Torej pazite! Boljša je prva kot druga zamera. Ravno tako kakor je Ogrizek pred 11 in 10 leti, ko hitro je v Crešnice prišel, iz prižnice in v časnikih razglaševal, da mu farani iz kleti vino krajejo, čeravno je to le njegova žlahta storila, in se mu za hrbtom smejala ter se z njim norčevala in četudi so mu to ljudje razložili,